

periculo scismatis aut dānationis / nūc illi nūc isti / modis istis obedire. et nūc cū istis nūc cum alijs cōione p̄stare. Et h̄ totū dicitur p̄pter pbabile ignorātiā iuris istius / vel illius pris. Et supposito q̄ ab initio scismatis forte tentanda fuisset alia via / ad sciendū si p̄ exp̄cōicatiōes / aut p̄dicatiōes / v̄l aliter / oēs ad vnā obedientiā trahi potuis- sent. Attamē cognito p̄ exp̄ientiā / q̄ talia nihil pficerent / imo nocuerūt / q̄ de die in diē maior inuolutio sequit̄ / videt̄ faciendū vt dictū est. **Secundū** documētū q̄ inter oēs eiusdē obediētiē / exp̄dit adherere sententijs latis a suo sup̄iore credito / alioq̄n non eēt vinculū caritatis. **Tertū** docu- mentū est de casibz reseruat̄is pape / de dis- pensatiōnibz / et alijs in foro conscientie / vel publico / p̄nt hoies fm credulitatē sue pris et seip̄os q̄tare p̄ facto tenendo id q̄d eoz sup̄ior credit̄ fecerit. **Neutrales** aut̄ videt̄ habere sufficientē recursū ad ordinarios apud q̄s fm eoz op̄inione cōiter loq̄ndo / est p̄as deuoluta. **Fac pacē** x̄pe de q̄ tra- ctatū iste **Disputat** atq̄ pia mediatrix esto maria. **Pastor** et ecclie d̄e en grex n̄c balat ad te. **Ergo** cā tui / n̄c misere sui. **Finit.**

**Tractatus qui ascri-
bit̄ Johi de Bersonno.** Qualis fuerit stat⁹ ecclie in veteri / et nouo testamēto. et q̄l̄iter ec- clesia fuerit erecta t̄pibz p̄dictis / et q̄t̄ scisma- ta / et q̄t̄ intrusiones fuerūt in ecclā romana et q̄l̄iter in scismatibz p̄teritis fuerit actū / fm veras ch̄ronicas.

Postq̄ sup̄ior stat⁹ et effectus pre- sentis scismatis / ac acta et agen- da in vniuersali ecclā / et sp̄cāl̄it̄ in roma / fm veros p̄phetas / di- gesta et notata sunt. Pro pleniori noticia p̄ dictoz acuis stil⁹ / vt fm veras ch̄ronicas et approbatas. et specialiter antistitis nostri reuerendi archiep̄i **Eusontini** verissimi an- tiq̄tatū relatoris / et fris **Pholomei** de luca venerabilis croniste / status et acta p̄terita i dicta ecclā lucid⁹ cognoscant̄ / et sciant̄ a le- ctoribus. **Inuenim⁹** enī ego / **Theoforus** et socius me⁹ carissim⁹ frater **Eusebius** / in predictis / et alijs ch̄ronicis / vt infra d̄r / fideli- ter referendo q̄ **Eusontinus** et **Pholome⁹** gesta et acta romane ecclie denotarunt / a natiuitate xp̄i vsq̄ ad annū dñi. **D.ccc. xvi.** a quo t̄p̄citra nullū scisma fuit in ecclā sia dei / vsq̄ ad istud nouissimū temp⁹. **Pe-**

tri de luna / et angeli carozio. **Ex** quarum ch̄ronicaz lectione clare repim⁹ / q̄ ecclā sia tam in veteri testamento / q̄ in nouo / exigē- tibz peccatis / et malicia sathane. multas tri- bulationes passa est. **Tamen** ab omni tri- bulatione ip̄am semp̄ deus liberauit / cū ip- si hūiliter et cōtrito corde ad deū p̄uersi sūt veniā petentes et maiorē quietē. **Aliq̄** i no- test. habuit ecclā sia dei a destructione fride- rici impatoris secūdi / vsq̄ ad t̄p̄a bone me- morie dñi **Greg. pape. xi.** q̄ quies et abun- dantia diuitiaz / reducerunt ecclā sia in pec- cata / et vitia / p̄pter que ecclā sia patitur pre- sens scisma / et multa discrimina / et maiora patiet̄. **In** veteri aut̄ testamēto ecclā ml- tas tribulationes passa est. **Primo** decem plagas dū fuit in terra egypti. **Item** in t̄p̄e habite possessiōis terre / p̄missiōis / vsq̄ ad templi edificatiōē. **vi.** p̄secutiōes passa est ecclā sia. **Item** post templi edificatiōē su- scitauit durissimā iacturam et scisma / q̄d fu- it int̄ roboaz et ieroboā. **Itē** suscitauit tras- migrationē totius sacerdotij / et destructio- nem tēpli in babiloniā per patrē nabucho- donosor. **Item** passa est t̄p̄e nabuchodo- nosor / quo temp̄e multi fuerūt pseudo pon- tifices maximi / et scismata / clerus magnam p̄secutiōē passus / et fuit vltima in veteri te- stamento. **Cui** p̄secutiōi p̄sens / et perse- cutio **Friderici** tertij / et magni vltimi anti- christi futuri / similes erunt sc̄dm abbatem **ioachim** libro de vltimis tribulationibus. **In** nouo autem testamento ecclā sia eti- am varias et diuersas p̄secutiones passa est / exigentibus peccatis / et opere nature hu- mane hostis. **In** primitiua enim ecclā sia summi pontifices apostoli / p̄lati / et ali- us clerus / opprobria damna / et iniurias et mortis diuersa martyria passi sunt. **Itē** cesantibus martyrijs / et crescente dicta ec- clesia / a constantino magno / et ab alijs p̄ci- pibus / a populo ch̄ristiano / inceperunt hereses menandri / primi heretici / **Artij** / et aliorum hereticoruz / maxima scandala ge- nerantes in ecclā sia dei. **Postq̄** autem in ecclā sia multiplicata sunt domina in tē- poralibus et spiritualibus / inceperunt in- trusiones et scismata in romana ecclā sia / p̄- pter que domina et potestates / continue fuerunt odia et rancores / inter summos pō- tifices / imperatores romanos / et dominos temporales. **Que** scismata fuerunt viginti cum presenti et intrusiones q̄draginta annū

In veteri et nouo testamento.

2 **Q**uorū primū scisma incepit anno natiuitatis dñi. ccc. liij. inter primū Cornelium et Nouacianū. Secundū scisma fuit anno. ccc. liij. inter liberū et felice. Tertium anno. ccc. lxxiij. inter Damasum p̄mū et Ursinū. Quartum scisma fuit anno. ccc. xxvij. inter Bonifacium primum et Eulaliū presbyterum. Quintum anno dñi. xvi. inter Simachū primū et Laurentiū. Sextū anno do. ccc. xliij. inter Bonifacium et Dioscorū. Septimū de cclij. inter Stephanū tertium sanctū viz et Costantinū. ij. qd scisma si bñ videat qñ p oia simile est instati scismati et pl' assilat p̄mū scismati q̄ alia p̄erita. Octauū scisma fuit anno de ccc. viij. inter Eugeniū scdm et Sisinum. Nonū fuit de cccc. x. inter Leonē q̄ntū et p̄o for p̄br̄m. Decimū fuit āno de cccc. xij. inter Johes scdm nobile romanū et Leonē octauū. xi. fuit de cccc. lxxij. inter Gregoriū q̄ntum et Johes ep̄m placētiniū. xij. de cccc. xlix. inter B̄ndictū nonū et Leonē p̄dictū. xij. de cccc. xvi. tpe benedicti octauū. q̄ a romanis eiſ cit et alius intrudis postea B̄ndictus restituit. xliij. scisma fuit āno. D. liij. tpe B̄ndicti q̄ cum iā sedisset multis ānis aliq̄s sūt electi expulso Benedicto. xv. fuit. D. lxxvi. ij. inter Alexādz scdm et Rodullū ep̄m p̄m̄ sem. Decimū tertū fuit. D. lxxxv. inter Gregoriū et ep̄m p̄mens. xvij. scisma fuit. D. c. i. ter pascālē. ij. et tres platos q̄ nomē et offm̄ occupauerūt fauore heretici impatoris. xv. iij. fuit. D. c. xi. inter gelasius scdm et bitos dinū hispanū. xix. fuit. D. c. xxxi. inter innocentū scdm et petrū leonis. xx. āno. D. c. lxx. inter Alexādz tertū et q̄tuor scismaticos. xxi. scisma fuit tēpe Ludouici de bavarua q̄ Ludouicus veniente et regnate iohanne. xx. q̄ iohes assumpt' fuit ad papatum Anno dñi. Dccc. xix. fecit fieri antipapam fratrem Petrū de carbario ordis minorum a quo coronaz imperij recepit. Tamen facta dictorum antipape et antipapatoris annullata sunt infra annos. Vice simū secundū scisma presens est et melius coloratū aliquo alio; p̄beratū a sp̄u sancto p̄ punitōe cleri et reformatōe eccie. Circa q̄z intrusione scismatū p̄fectōz p̄cessuū ordinatōne ablationē et finez ex flore supradictorum notū est. Et p̄t notari singulariter q̄ oia et singula scismata et intrusiones p̄dicta p̄fecta fota et nutrita sp̄ fuerūt ope ingenio et inuidia pessimoz sacerdotū et cleri

dei. sibi semp fauentibz et auxiliantibus imperatoribus et populo romano excepto karolo magno. et tribus Ottonibus primis de saxonia qui ecclesiā multū afflictā semp exhererūt. Itē notam' q̄ in omni scismate sp̄ ille vicit et obtinuit qui habuit ius siue primo siue secūdo elect' fuisse. Et sp̄ antipapipis et seq̄cibus male successit. Itē in omni scismate iste papa visus est habere ius et obtinuit q̄ elect' fuit a maiori parte electorū et habentiū vocē in electione papat'. Itē notamus q̄ de cōuersione magni Costantini circa et postq̄s roma et maxima ps hīdem christi agnouit q̄ imperatores romani vel populus romanus. xxv. veros summos pontifices expulerunt de roma et ip̄os diuersis penitētijs affligerūt iniuste. Quorum summoz pontificū nomina sunt hec Julius p̄mus. Simachus. Siluerius p̄m'. Vigilius p̄mus. Martinus p̄mus. Leo tertius. Eugeniū scdm. Johes octauus. Leo q̄ntus vel sextus. Johes decim'. Benedictus octau'. Johes decimus quartus. Johes decimus sextus. Gregorius q̄ntus. B̄ndictus nonus. Gregorius septimus. Victor tertius. Pascalis scdm. Alexander tertius. Bonifacius sextus. Item notatum fuit q̄ reges francie qui p̄ tempore fuerunt nunq̄s in aliquo dictorū scismatū adheferunt scismatico. sed semper veris pontificibus. imo qd plus est reges francie octo summos pontifices de sede expulsos posuerunt et reuiderunt in romam in sedem p̄p̄riam quorum summoz pontificum sunt hec nomina. Vigilius vel Eugeni'. Leo Zacharias. Stephanus. Calixtus. Innocentius. Alexander tertius et Pascalis. Item singulariter notatum est q̄ quando cunq̄s ecclesia in scismate vel alio modo vacillauit semper ecclesia erecta fuit per aliq̄s principes seculares vt per karolū magnū Ottonē de saxonia. Reges francie cōmune p̄sis seu Pisanos et diuersos alios. Nūq̄s enim ecclesia relapsa vel vacillans suis operibus vel viribus se erexit. Item singulariter est notatum q̄ nūq̄s in scismate per ecclesiam conciliū generale fuit vocatum. Sed illi qui fuerunt in scismatib' veri pontifices vocauerunt concilia particularia in diuersis locis prout videbatur sibi expedire. Tamen non reperio aliq̄d scisma sine concilio aliquo fuisse ablatum. Item reperio q̄ tempore Gregorij sexti et

Clementis. ii. quo tempe erat scisma in ecclia qñ Henric⁹ ipator vocauit ⁊ pgre gavit cōciliū generale nō vocatis papa nec cardinalib⁹ q̄ erāt discordes. Et qd̄ ibi ordinarū fuit valuit ⁊ fuerāt in ecclia non obitate absentia pape ⁊ cardinaliū. Itē notatū est qd̄ aliqui in sede aplica ⁊ tenētes pacē iuste suis tēpibus regauerūt sine scismate quoz nomia sunt hec Iohes. x. Jo. xvij. Siluester. ij. Damasus. ⁊ Victor. ij. Item notandū est qd̄ Leo papa. iij. dubitatis ne ei⁹ electio eēt bona renūciauit papa tui. tñ Cardinales vidētes eius bonitatez reelegit ipm. Et idem p̄tigit Honorio. ij. natione bonoñ. Scismata supradicta fideliter extracta sunt a supradictis chroni cis que patent omnibus volentib⁹ eas au dire. **Finit.**

Incipit tractatus

eiusdē Joh. Berson de vnitate ecclesiastica

Vnitatis ecclesiasticę tractatoribus/vn⁹ ex zelatorib⁹ eiusdeꝝ pacis viā felicit̄ inuenire. Et si alligatū corp⁹ vinculis occupationū teneat ne p̄gar ad sacrū Conciliū. Bis deo auspice celebrā dū/nihilomin⁹ vbi dei sic dicit apl⁹ nō est alligatū. Prop̄ea decreuit spūs p̄mptus ⁊ pacis auidissim⁹. vbi aliqd̄ dei litterulis insertū q̄quauesus spargere q̄ infirma ne q̄t ire caro. Non quidē ad determinanduz. absit hec temeritas. sed ad examinandum. ⁊ dandū sapientib⁹ occasione ⁊ offerendū in tabnaculo dei cū hominib⁹. id quod ex talēto q̄lis q̄ scientie cōmissum est.

Vnitatis q̄ppe ecclesiastica. ad vnum certū xp̄i vicariū/stantib⁹ terminis in q̄b⁹ est ecclesia Anno dñi. Dccc. cxxv. Januarij nō est retardāda p̄t al legationes quas dā ex iurib⁹ posituius/sumptas p̄tra celebrationē cōciliij generalis. aut viā cessionis. vt qd̄ cōciliū. nō pōt celebrari sine auctoritate pape. Ex spoliatus añ oia debet restitui. Ex recusandi sunt tanq̄s inimici q̄ subtraherūt se ab obediētia. Et allegari pōt iustus metus. Ex pape nemo dicere pōt. cur ita facis. p̄sertim si nō sit exp̄sse errans p̄tra articulos fidei/cū a nemine valeat iudicari ⁊ nemini sit subiect⁹. nec possit effici scismatic⁹. Ex piculosum est pastori deferere gregē suū cedendo. Rursus qd̄ qui liber fecit debitū suū p̄ ecclesiastica vnione.

nec est in culpa. Deniq̄ qd̄ inquirendū est de iusticia vere p̄tis. sine cui⁹ cognitōne nō pōt hī qui errauerūt penitere ⁊ si qua sunt filia. Ponunt igit̄ aduersus ista cōsideratō nes. xij. generales/ quoz explicatio sp̄ealis sufficiet studiosis ista reuellerē.

Cōsideratio prima

Vnitatis eccie generalis/ sic impedita est p̄ diuisiones filioꝝ suoꝝ/ tanq̄ mēbroꝝ putrescentiū ⁊ p̄tra deum peccatiū/nā p̄tra n̄ra iurta vbiū p̄phicū diuiserūt int̄ nos ⁊ deū. Sic p̄ vnionē op̄positā/ sc̄z p̄ recōciliationē cuiuslibet ad deū corrigendo prauos mores. hūiliando se ⁊ orando rursus debet hec vnitas impetrari. Alioq̄n manēte cā scismatis/qualis de sua cessione poterit spes h̄ri/ nisi tñ in pura grā dñi n̄ri. Jesu xp̄i/ q̄ immeritis ⁊ ingratit̄is/ p̄ferre solet magna/ nihilomin⁹ coadiutores ei⁹ esse nos optet. nūc p̄cipue/ qñ pacis inimic⁹ seuiet acri⁹/ q̄sto redit⁹ pacis/ p̄ pinq̄oz appet̄ imittet qñ si poterit/ validissimū ad cōtinuationē scismatis impedimē tū/ diuisiones scilicet int̄ eos/ q̄ p̄secuturi sunt vnionē/ ministerio superbie/ cupiditatis/ aut inuidie.

Cōsideratiō secūda

da contra primam allegationem.

Vnitatis eccie eēntialis sp̄ manet ad xp̄m sponsū suū. Nam caput eccie xp̄s in q̄ sum⁹ om̄s vnū s̄m aplm. Et si nō h̄z vicariū. dū. s̄. mortu⁹ est/ corp̄ paliter vel ciuilit̄er/ vel q̄ nō est p̄babiliter expectandū qd̄ vnq̄s sibi vel successorib⁹ suis obediētia p̄stet a xp̄ianis. tñ ecclia taz diuino/ q̄ naturali iure/ cui nullum obuiat ius positiuū rite intellectū/ p̄t ad pcurādū sibi/ vicariū vnū ⁊ certū/ semet p̄gregare ad cōciliū generale/ rep̄ntans eā. ⁊ h̄ nō solū aucte dñi rū cardinaliū/ s̄ et adiutorio ⁊ auxilio cui⁹ cūq̄ p̄ncipis/ vel alteri⁹ xp̄iani. Nō enī h̄z corp⁹ eccie misticū a xp̄o p̄fectissime stabilitū/ min⁹ ius ⁊ robur/ ad pcuratōz sue vnionis/ q̄ corp⁹ aliū ciuile/ misticū/ vel naturale vez. Neq̄. n. ē de immediato ac imutabili iure diuino/ vel naturali/ qd̄ ecclia senō possit p̄gregare ⁊ vnire ⁊ sine papa. aut sine aliq̄ p̄ncipali statu vel collegio. vbi in casu cadere potest mors/ vel error.

Cōsideratio tertia